

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА

РАЗРЕД: ДЕВЕТИ

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 68

ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

- Усвајање темељних знања о значајним историјским догађајима, појавама, процесима, идејама, вјеровањима и личностима од краја XIX до почетка XXI вијека;
- Развијање схватања историјског времена и простора;
- Развијање способности коришћења историографске литературе, историјских карата, илустрација, графикана и табела, података из енциклопедија, као и материјала са интернета;
- Овладавање терминологијом друштвених и хуманистичких наука;
- Развијање способности прикупљања, коришћења и критике историјских извора;
- Његовање и учвршћивање националног идентитета и патриотизма;
- Његовање уважавања различитости култура, религија и заједница;
- Оспособљавање ученика за самосталан рад, рад у пару и тимски рад;
- Продубљивање интересовања за прошлост и за очување културног наслеђа;
- Развијање способности усменог, писаног и илустративног изражавања историјских садржаја;
- Развијање критичког мишљења;
- Развијање способности мултиперспективног сагледавања историјских догађаја, појава, процеса и идеја;
- Развијање свијести о међусобној условљености завичајне, националне, регионалне и опште историје;
- Оспособљавање ученика за повезивање градива из различитих наставних предмета.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Наставна тема	Оквирни број часова
1. Свијет крајем XIX и почетком XX вијека	4
2. Српске и балканске земље од 1878. до 1914. године	9
3. Први свјетски рат (1914-1918)	4
4. Срби и Јужни Словени у Првом свјетском рату (1914-1918)	6
5. Свијет између Првог и Другог свјетског рата (1918-1939)	5
6. Југословенска краљевина од 1918. до 1941. године	6
7. Други свјетски рат (1939-1945)	6
8. Југославија у Другом свјетском рату (1941-1945)	8
9. Свијет после Другог свјетског рата	7
10. Социјалистичка Југославија (1945-1991)	6
11. Република Српска, Босна и Херцеговина и простор бивше Југославије на крају XX и почетку XXI вијека	7

Исходи учења	Садржаји програма/Појмови	Корелација са другим наставним предметима
Тема 1: Свијет крајем XIX и почетком XX вијека (4 часа)		
<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - опише, на основу уџбеника, најважније промјене у привреди, друштву и култури; - наброји најважније изуме и изумитеље; - опише својим ријечима промјене у свакодневном животу изазване примјеном нучних и техничких достигнућа; - анализира положај жене у друштву; - наведе чланице војно-политичких савеза; - рангира, користећи уџбеник, највеће колонијалне силе по величини њихових посједа; - процијени резултате дјеловања међународних радничких удружења; - идентификује Балкан као највеће кризно жариште у међународним односима на почетку XX вијека. 	<ul style="list-style-type: none"> - Промјене у привреди, друштву и култури. Научни и технички напредак - Међународни односи <p>ПОЈМОВИ: Друга индустријска револуција; империјализам; монопол; Вернер Сименс; Томас Едисон; Никола Тесла; Александар Бел; Михајло Пупин; Чарлс Дарвин; Луј Пастер; Алфред Нобел; браћа Лимијер; браћа Рајт; национализам; национални покрет; феминистички покрет; позитивизам; Леополд Ранке; реализам; Лав Толстој; Фјодор Достојевски; модерне Олимпијске игре; Друга интернационала; колонијална политика; Централне силе; Антанта; међународне политичке кризе (мароканске кризе, Анексиона криза и балкански ратови)</p>	<p>Музичка култура:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Музика романтизма; - Музика импресионизма <p>Географија:</p> <ul style="list-style-type: none"> - државе Европе; - државе Азије, Африке, Америке, Аустралије и Океаније <p>Физика:</p> <ul style="list-style-type: none"> - личности и дјела великих научника <p>Биологија:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дарвинова теорија <p>Хемија:</p> <ul style="list-style-type: none"> - личности и дјела великих научника <p>Техничко образовање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Увод у машинску технику (индустријска револуција)
Тема 2: Српске и балканске земље од 1878. до 1914. године (9)		
<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наведе најзначајније одлуке Берлинског конгреса; - анализира најважније тачке Тајне конвенције; - упореди по сличностима и разликама владавину краља Петра I и владавину посљедњих Обреновића; - објасни узроке и посљедице Царинског рата; - опише хронолошким редом четири најважнија догађаја у историји Црне Горе од 1878. до 1914. године; - анализира привредни, политички, културни и вјерски положај Срба у Аустроугарској; - објасни циљ покушаја стварања „босанске нације“; - протумачи значај аграрног питања у БиХ и у балканским 	<ul style="list-style-type: none"> - Србија од 1878. до 1912. године - Црна Гора од 1878. до 1912. године - Срби у Аустроугарској монархији - Босна и Херцеговина под аустроугарском управом - Срби у Турском царству. Балкански ратови <p>ПОЈМОВИ: Тајна конвенција, прве политичке странке у Србији (Радикална, Напредна и Либерална); Никола Пашић; Тимочка буна, српско-бугарски рат; Милан Обреновић; Александар Обреновић; Мајски преврат; Петар I Карађорђевић; Царински рат; Анексиона криза; Црна рука, Београдски универзитет, Српска</p>	<p>Српски језик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - И. Андрић, <i>Прича о кмету Симану</i>; - П. Кочић, <i>Јаблан</i>; <i>Вуков гај</i>; - А. Шантић, <i>О класје моје</i>; <i>Ми знамо судбу</i>; - С. Ћоровић, <i>Стојан Мутикаша</i>; - М. Ракић, <i>На Газиместану</i> <p>Вјеронаука:</p> <ul style="list-style-type: none"> - СПЦ од 1878. до 1945. године <p>Музичка култура:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Предромантизам и романтизам у српској музици (посебно Д. Јенко, <i>Боже правде</i>) <p>Географија:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Општа географска обиљежја југоисточне Европе;

<p>посједима Турског царства; - издвоји наслеђе аустроугарске владавине у свом завичају; - покаже на карти мјеста или просторе најважнијих збивања у балканским ратовима; - објасни значај и последице балканских ратова.</p>	<p>краљевска академија; Јован Цвијић; Никола Петровић; први устав Црне Горе; Бомбашка афера; мађаризација; Светозар Милетић; хрватско праваштво; Анте Старчевић; Хрватско-српска коалиција; аустроугарска окупација БиХ; Бењамин Калај; „босанска нација“; аграрно питање; породичне задруге; страна колонизација; индустријализација; црквено-школска аутономија; Петар Кочић; Млада Босна; Младотурска револуција; Балкански савез; битке Балканских ратова (Куманово, Битољ и Брегалница); Лондонски мир; Букурешки мир</p>	<p>- Географске одлике БиХ и РС; - земље које су биле у саставу Аустроугарске</p>
--	--	--

Тема 3: Први свјетски рат (1914-1918) (4)

<p>Ученик може да: - опише својим ријечима Сарајевски атентат; - разликује повод од узрока рата; - разврста државе у зараћене стране (блокове); - покаже на карти ратне фронтове и мјеста великих битака; - објасни, на основу уџбеника, карактер револуција у Русији; - објасни карактер и последице рата; - опише улогу САД у рату; - упореди свакодневни живот на фронту и у позадини.</p>	<p>- Први свјетски рат од 1914. до 1916. године - Руске револуције и њихов одјек у Европи - Први свјетски рат 1917. и 1918. године</p> <p>ПОЈМОВИ: Сарајевски атентат; Гаврило Принцип; ратни фронтови (Западни, Источни, Балкански, Солунски и Италијански); рововски рат; ратна привреда; ратна пропаганда; велике битке (Марна, Верден, Сома, Литланд); Лондонски уговор; улазак САД у рат; Вудро Вилсон; Фебруарска револуција; Октобарска револуција; болшевици; сепаратни мир; Владимир Лењин; шпанска грозница</p>	<p>Географија: - државе Европе; - државе Азије, Африке, Америке, Аустралије и Океаније</p>
--	--	--

Тема 4: Срби и Јужни Словени у Првом свјетском рату (1914-1918) (6)

<p>Ученик може да: - објасни узроке аустроугарског непријатељства према Србији и српском националном покрету;</p>	<p>- Србија и Црна Гора у Првом свјетском рату (1914-1918) - Политика терора Аустроугарске против својих поданика Срба - Југословенско уједињење</p>	<p>Српски језик: - Д. Ћосић, <i>Време смрти</i></p> <p>Вјеронаука: - СПЦ од 1878. до 1945.</p>
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - опише својим ријечима почетак рата; - анализира положај становништва у окупираној Србији и Црној Гори; - именује најзначајније српске војсковође; - издвоји главне догађаје у рату Србије и Црне Горе против Централних сила; - повеже ток ратних операција на Балканском и Солунском фронту са операцијама на европским фронтовима; - наброји облике терора аустроугарских власти против својих поданика Срба; - дефинише југословенску идеју; - издвоји, на основу уџбеника, главне фазе у стварању југословенске државе; - критички процијени улогу Србије у стварању југословенске државе; - упореди, користећи се подацима из уџбеника, размјере страдања Срба у односу на друге народе; - издвоји најважније догађаје, појаве и личности завичајне историје рата. 	<p>ПОЈМОВИ: ултиматум; Радомир Путник, Церска битка; Степа Степановић; Арчибалд Рајс; Колубарска битка; Живојин Мишић; епидемија тифуса; Аугуст фон Макензен; одбрана Београда; Драгутин Гавриловић; Мојковачка битка; Јанко Вукотић; „Албанска голгота“; „плава гробница“; Кајмакчакан; Топлички устанак; пробој Солунског фронта; Петар Бојовић; Милунка Савић; терор; шуцкори; велеиздајнички процеси; интернација; логори (Добој); зелени кадар; добровољци у српској војсци; југословенска идеја; декларације (Нишка, Мајска, Крфска); Југословенски одбор; Држава, Словенаца, Хрвата и Срба; проглашење Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца; регент Александар Карађорђевић</p>	<p>Музичка култура: - С. Бинички, <i>Марш на Дрину</i></p> <p>Географија: - Општа географска обиљежја југоисточне Европе; - Географске одлике БиХ и РС; - државе Европе</p>
---	--	---

Тема 5: Свијет између Првог и Другог свјетског рата (1918-1939) (5)

<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наведе главна обиљежја версајског поретка; - анализира улогу и успјешност Друштва народа; - упореди по сличностима и разликама парламентарну демократију, комунизам, фашизам и нацизам; - објасни узроке и посљедице Велике економске кризе; - поређа хронолошким редом, на основу уџбеника, етапе Хитлерове политике рушења версајског поретка; - наброји агресије Јапана, Италије и Њемачке прије почетка Другог свјетског рата; - анализира праведност одредаба Минхенског 	<ul style="list-style-type: none"> - Версајски поредак. Привредне, друштвене и културне прилике - Свијет парламентарне демократије, комунизма, фашизма и нацизма - Агресије Јапана, Италије и Њемачке <p>ПОЈМОВИ: мировни уговори; Друштво народа; Велика економска криза; хиперпродукција; државни капитализам; Франклин Рузвелт; стаљинизам; Јосиф Стаљин; планска привреда; колективизација; Коминтерна; фашизам; Бенито Мусолини; нацизам; расизам; Адолф Хитлер; милитаризам;</p>	<p>Ликовна култура: - Слободно компоновање и фантастика; - Умјетнички правци XX вијека. Надреализам</p> <p>Музичка култура: - Музика XX вијека</p> <p>Демократија и људска права: - Грађанин и власт</p> <p>Географија: - државе Европе; - државе Азије, Африке и Сјеверне Америке</p> <p>Техничко образовање: - Историја архитектуре</p>
---	---	---

<p>споразума и пакта Рибентроп – Молотов; - објасни значај и посљедице научних, техничких и културних достигнућа.</p>	<p>јапанске агресије; италијанске агресије; Шпански грађански рат; Аншлус; Минхенски споразум; пакт Рибентроп – Молотов; пеницилин; синтетички материјали; изуми радија и телевизије; Алберт Ајнштајн; надреализам; апстрактна умјетност; Пабло Пикасо; Сергеј Ејзенштајн; Холивуд; Чарли Чаплин; Џеси Овенс</p>	
---	--	--

Тема 6: Југословенска краљевина од 1918. до 1941. године (6)

<p>Ученик може да: - разликује централистичку и федералистичку концепцију уређења државе; - објасни политичке прилике у којима је донијет Видовдански устав; - наведе узроке и посљедице Шестојануарске диктатуре; - наброји унутрашње непријатеље Југославије који су радили на њеном рушењу; - разликује међународни положај краљевине у вријеме версајског поретка и након њега; - опише својим ријечима владавину краља Александра Карађорђевића; - објасни узроке и посљедице Споразума Цветковић–Мачек; - упореди по сличностима и разликама аграрно (традиционално) и индустријско (модерно) друштво; - наброји најважније личности политичког, културног, научног и вјерског живота; - издвоји насљеђе прве Југославије у завичају.</p>	<p>- Краљевина СХС (1918-1929) - Краљевина Југославија (1929-1941) - Југословенско друштво, привреда и култура</p> <p>ПОЈМОВИ: краљ Александар Карађорђевић; аграрна реформа; опште право гласа; уједињење Српске православне цркве; Комунистичка партија Југославије; Видовдански устав; централизам; унитаризам; федерализам; криза парламентаризма; Стјепан Радић; Мала Антанта; Шестојануарска диктатура; Октоисани или Септембарски устав; интегрално југословенство; подјела на бановине; Марсељски атентат; усташки покрет; Павле Карађорђевић; Католичка акција; конкордат; Милан Стојадиновић; споразум Цветковић-Мачек; Бановина Хрватска; Српски културни клуб; Бранислав Нушић; Мирослав Крлежа; Слободан Јовановић; Николај (Велимировић); Сава Шумановић; Иван Мештровић</p>	<p>Вјеронаука: - СПЦ од 1878. до 1945.</p> <p>Музичка култура: - Музичко стваралаштво у БиХ и Србији у XX вијеку</p> <p>Географија: - Општа географска обиљежја југоисточне Европе; - Географске одлике БиХ и РС; - државе Европе</p>
--	--	---

Тема 7: Други свјетски рат (1939-1945) (6)

<p>Ученик може да: - објасни узроке рата; - разврста зараћене државе на двије стране (савезе);</p>	<p>- Доминација сила Тројног пакта (од 1939. до јуна 1941.) - Преломно раздобље рата (од јуна 1941. до септембра 1943.)</p>	<p>Географија: - државе Европе; - државе Азије, Африке, Америке, Аустралије и</p>
---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - дефинише својим ријечима кључне појмове (муњевити рат, квислинг, тотални рат, геноцид и холокауст); - издвоји, на основу уџбеника, главне фазе рата; - покаже на карти најважнија ратишта, ратне операције и логоре смрти; - упореди, уз помоћ уџбеника, ратни напор СССР-а са ратним напором осталих учесника рата; - наведе најважније одлуке савезничких конференција (Техеран, Јалта, Потсдам); - наведе карактер и последице рата; - наведе узроке и последице холокауста; - упореди размјере (бројност зарађених држава, војника, жртава) два свјетска рата; - именује најважније државнике и војсковође. 	<ul style="list-style-type: none"> - Побједа Антифашистичке коалиције (од септембра 1943. до септембра 1945.) - Карактер и последице Другог свјетског рата <p>ПОЈМОВИ: Адолф Хитлер; покрети отпора; план „Барбароса“; Јосиф Стаљин; Тројни пакт; Антифашистичка коалиција; Винстон Черчил; велике битке (за Британију; Перл Харбур, Москва, Мидвеј, Ел Аламеин, Стаљинград, Курск); Георгиј Жуков; Двајт Ајзенхауер; Бернард Монтгомери; Франклин Рузвелт; капитулација Италије; Бенито Мусолини; искрцавање у Нормандији; Дан побједе; савезничке конференције; атомска бомба; капитулација Јапана; логори смрти (Аушвиц, Дахау, Бухенвалд)</p>	<p>Океаније</p>
<p>Тема 8: Југославија у Другом свјетском рату (1941-1945) (8)</p>		
<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - објасни узроке и последице слома Југославије у Априлском рату; - наведе узроке формирања НДХ; - објасни узроке и последице геноцида над Србима у НДХ (1941-1945); - опише, на основу уџбеника, холокауст и геноцид над Ромима у НДХ; - наброји најзначајније логоре и стратишта у НДХ; - издвоји, на основу уџбеника, примјере терора над Србима у окупираној Југославији (изван НДХ); - упореди по сличностима и разликама циљеве и начин борбе партизанског и четничког покрета; - покаже на карти мјеста и просторе великих ратних операција, важних састанака и масовних злочина; - анализира допринос 	<ul style="list-style-type: none"> - Априлски рат и његове последице - Независна Држава Хрватска (НДХ) и њена политика геноцида над Србима, Јеврејима и Ромима (1941-1945) - Антифашистички покрети отпора и рат у Југославији од 1941. до 1943. године - Рат у Југославији од 1943. до 1945. године - Карактер и последице рата у Југославији <p>ПОЈМОВИ: приступање Тројном пакту; војни пуч; Петар II Карађорђевић; Априлски рат; избјегличка влада; Независна Држава Хрватска; Анте Павелић; Алојзије Степинац; геноцид над Србима, Јеврејима и Ромима у НДХ; логори смрти (Јадовно, Јасеновац, Јастребарско); стратишта (Дракулић, Пребиловци,</p>	<p>Српски језик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Д. Ћосић, <i>Деобе</i>; - И. Г. Ковачић, <i>Јама</i>; - Б. Ћопић, <i>Орлови рано лете</i>; - Д. Максимовић, <i>Крвава бајка</i> <p>Вјеронаука:</p> <ul style="list-style-type: none"> - СПЦ од 1878. до 1945. <p>Географија:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Општа географска обиљежја југоисточне Европе; - Географске одлике БиХ и РС; - државе Европе

<p>Југославије побједи Антифашистичке коалиције;</p> <ul style="list-style-type: none"> - опише својим ријечима завршне борбе за ослобођење Југославије; - наведе ратна збивања у завичају; - опише свакодневни живот у завичају током рата. 	<p>Стари Брод на Дрини), Диана Будисављевић; четнички (равногорски) покрет; Драгољуб Дража Михаиловић; партизански покрет; Јосип Броз Тито; грађански рат; Милан Недић; Козара; Неретва; Сутјеска; АВНОЈ; ЗАВНОБиХ; Светосавски конгрес; британска политика споразума; Споразум Тито-Шубашић; улазак Црвене армије у Југославију; ослобођење Београда; Сремски фронт; завршне борбе за ослобођење Југославије</p>	
---	---	--

Тема 9: Свијет после Другог свјетског рата (7)

<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наведе главне циљеве ОУН; - дефинише својим ријечима кључне појмове (Хладни рат, деколонизација, неоколонијализам, глобализација); - разликује чланице НАТО пакта од чланица Варшавског уговора; - поређа хронолошки и географски регионалне ратове и кризе; - објасни узроке слома социјализма у Европи; - анализира улогу и значај Европске уније; - издвоји, на основу уџбеника, основна обиљежја свијета у посљедњој деценији XX и првој деценији XXI вијека; - наброји највеће домете у областима науке, технике и културе; - повеже пораст животног стандарда са промјенама у свакодневном животу. 	<ul style="list-style-type: none"> - Послијератни свијет и његове супротности. Деколонијација - Хладни рат - Слом социјализма у Европи. Свијет на крају XX и почетку XXI вијека - Привредни, друштвени, научни, технолошки и културни развој <p>ПОЈМОВИ: подјела Немачке; Уједињене нације; НАТО пакт; Варшавски уговор; трка у наоружавању; регионални ратови и кризе; Махатма Ганди; Трећи свијет; Нелсон Мендела; пад Берлинског зида; Михаил Горбачов; распад СССР-а, Југославије и Чехословачке; хегемонија САД; ширење Европске економске заједнице/Европске уније и НАТО пакта; успон азијских сила (Кина, Индија; Иран, Турска); обнова моћи Русије; Владимир Путин; тероризам; економски раст; демографски раст; потрошачко друштво; еколошки проблеми; масовна култура; истраживање свемира; Јуриј Гагарин; Нил Армстронг; медијска револуција; информатичка</p>	<p>Музичка култура:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Џез и популарна музика; - Примијењена музика; - Плесне форме и модерни друштвени плесови <p>Демократија и људска права:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Грађанин и власт <p>Географија:</p> <ul style="list-style-type: none"> - државе Европе; - државе Азије, Африке, Америке, Аустралије и Океаније <p>Основи информатике:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Историјат рачунара; - Настанак и значај интернета
--	---	--

	револуција; Елвис Присли; „Битлси“	
Тема 10: Социјалистичка Југославија (1945-1991) (6)		
<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - опише период послјератне обнове земље; - разликује спољну политику Југославије прије и послје 1948. године; - издвоји, на основу уџбеника, примјере обрачуна комуниста са идеолошким неистомишљеницима; - анализира процес децентрализације и дезинтеграције Југославије; - критички процијени историјску улогу Јосипа Броза Тита; - издвоји, на основу уџбеника, примјере који репрезентују друштвену, привредну и политичку кризу у 1980-им годинама; - објасни посљедице индустријализације Југославије; - наведе најважнија достигнућа у областима привреде, школства, здравства, науке, културе и спорта; - издвоји примјере наслеђа социјалистичког периода у завичају. 	<ul style="list-style-type: none"> - Учвршћивање комунистичке власти (1945-1948) - Вријеме преображаја (1948-1974) - Вријеме кризе (1974-1991) - Привредни, друштвени и културни развој <p>ПОЈМОВИ: послјератна обнова земље; радне акције; аграрна реформа; колонизација; национализација; обавезни откуп пољопривредних производа; Информбиро; Голи оток; култ Јосипа Броза Тита; социјалистичко самоуправљање; Милован Ђилас; политика несврстаности; децентрализација и дезинтеграција Југославије; Александар Ранковић; Едвард Кардељ; нове нације (Црногорци, Македонци и Муслимани); побуне на Косову; Маспок; реинтеграција Србије; распад Савеза комуниста Југославије; обнова парламентарне демократије; индустријализација земље; масовне миграције; привредни застој; студентске демонстрације; Иво Андрић; масовна култура и спорт; „Бијело дугме“; Александар Николић</p>	<p>Музичка култура:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Музичко стваралаштво у БиХ и Србији у XX вијеку; - Кратка историја поп и рок музике на простору бивше СФРЈ <p>Демократија и људска права:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Грађанин и власт <p>Географија:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Општа географска обиљежја југоисточне Европе; - Географске одлике БиХ и РС; - државе Европе
Тема 11: Република Српска, Босна и Херцеговина и простор бивше Југославије на крају XX и почетку XXI вијека (6)		
<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - објасни узроке пропасти Југославије; - наведе основне чињенице о пропасти Југославије; - критички процијени, користећи уџбеник, представе о Србима у иностраном јавном мњењу; 	<ul style="list-style-type: none"> - Пропаст Југославије. Ратови за југословенско наслеђе - Србија и Црна Гора на крају XX и почетку XXI вијека - Грађански рат у Босни и Херцеговини (1992-1995). Стварање Републике Српске - Република Српска у дејтонској Босни и 	<p>Музичка култура:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Савремена поп и рок музика у БиХ, Србији и Хрватској; - Музички завичај; - Свечана пјесма (М. Матовић, <i>Моја Република</i>) <p>Географија:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Општа географска обиљежја

<p>- издвоји главне фазе у развоју Србије и Црне Горе на крају XX и почетку XXI вијека;</p> <p>- именује најистакнутије личности политичког, културног, вјерског и спортског живота;</p> <p>- наведе узроке и посљедице грађанског рата у БиХ;</p> <p>- издвоји главне фазе у развоју Републике Српске и дејтонске Босне и Херцеговине;</p> <p>- анализира број и положај Срба изван Србије и Српске;</p> <p>- упореди по сличностима и разликама свакодневни живот почетком XXI вијека са свакодневним животом у доба социјализма.</p>	<p>Херцеговини</p> <p>ПОЈМОВИ: распад и(ли) разбијање Југославије; Слободан Милошевић, Фрањо Туђман;</p> <p>интернационализација југословенске кризе; Република Српска Крајина (1991-1995); изолација СРЈ, РС и РСК; Савезна Република Југославија (1992-2003); Државна Заједница Србије и Црне Горе (2003-2006); агресија НАТО пакта на СРЈ; Петооктобарске промјене; осамостаљење Црне Горе; Мило Ђукановић; питање Космета; патријарх Павле; Емир Кустурица; Новак Ђоковић; Александар Саша Ђорђевић; грађански рат у БиХ; Алија Изетбеговић; Радован Караџић; Ратко Младић; Дејтонски споразум; страни интервенционизам; приватизација; депопулација; политика централизације БиХ</p>	<p>југоисточне Европе;</p> <p>- Географске одлике БиХ и РС;</p> <p>- државе Европе</p>
---	---	--

ДИДАКТИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ:

Услов за успјешну наставу је квалитетно глобално и оперативно планирање, као и припремање за часове. Наставник треба планирати, припремити и у настави примијенити разноврсне облике и методе рада уз коришћење одговарајућих наставних средстава, водећи при том рачуна о узрасту ученика, њиховим менталним способностима, као и њиховим предзнањима и интересовањима.

Потребно је континуирано подстицати ученике на коришћење и анализу историјских извора, историјских карата, шема и графикона, као и историјских материјала са интернета. Препоручују се индивидуални, тандемски и групни истраживачки радови у обради ђацима приступачних тема.

Наставник се мора прилагодити конкретним условима у којима се настава изводи. У специјализованој учионици или учионици општег типа треба користити савремену информационо-комуникациону технологију. Колико год је то могуће, учионички простор треба прилагодити настави историје (ленте времена, историјске и географске карте, фотографије, слике, постери, цртежи, историографска литература, остаци материјалне културе). Уколико је могуће, треба планирати и реализовати посјете музејима, архивима, археолошким налазиштима, културно-историјским споменицима.

Пожељно је да наставници овај програм допуне садржајима из завичајне историје. Тиме се код ученика постиже конкретнија представа прошлости на темељу историјског и културног наслеђа њиховог краја (споменици знаменитим личностима, старе

грађевине, музејски, архивски и библиотечки фондови и збирке, фотографије, предања и др.).

Важно је подстицати развој критичког мишљења код ученика кроз разликовање чињеница од претпоставки и стереотипа, података од њихове интерпретације, битног од небитног, стварног од прокламованог.

Потребно је, посебно у обради контроверзних догађаја и појава, примјењивати принцип мултиперспективности, тј. сагледавати их из углова свих учесника.

Нужно је имати у виду прожимање програма историје са програмима бројних наставних предмета, па је потребно успоставити сарадњу са наставницима српског језика, географије, музичке културе, ликовне културе, вјеронауке и др. Треба тежити да се у настави историје интегришу знања о географским, биолошким, економским и духовним условима живота човјека кроз простор и вријеме.

Праћење напредовања ученика и оцјењивање је континуиран процес. Поред репродукције и разумијевања, треба инсистирати на анализи, синтези, упоређивању, вредновању и примјени усвојених знања, вјештина и навика. Обавезна је примјена Правилника о оцјењивању ученика у основној школи. Наставник треба планирати часове за писмену провјеру ученичких постигнућа и задацима објективног типа, као и часове за систематизацију градива на крају наставне године.